

Høringsinformasjon – Lokal forskrift om permisjon fra grunnskolen i Kristiansund kommune

Bakgrunn for saken:

Den nye opplæringsloven sier at kommunen (skolen) bare kan gi elever permisjon fra grunnskoleopplæringa, hvis eleven samlet sett får god nok opplæring (forsvarlig), selv om eleven får permisjon. Utover det setter ikke loven regler for permisjon, men loven sier at kommunen må lage regler (forskrift) for permisjon.

Ny lov og nåværende praksis i Kristiansund kommune

Opplæringsloven av 2023

«§ 2-2. Plikt til grunnskoleopplæring, fjerde og femte ledd: Kommunen kan gi ein elev permisjon frå skolen dersom eleven får ei opplæring som samla sett er forsvarleg. Kommunen gir forskrift om permisjon frå skolen.»

3.2 Opplæringsloven av 1998

«§ 2-11. Permisjon frå den pliktige opplæringa: Når det er forsvarleg, kan kommunen etter søknad gi den enkelte eleven permisjon i inntil to veker.»

Kristiansund kommune har i dag ikke forskrift om permisjon fra grunnskoleopplæringa, men følgende informasjon gis foresatte om permisjon per dato:

“Du kan søke om permisjon fra skolen i inntil to uker (ti skoledager). Det er opp til skolen å vurdere om en elev skal få innvilget permisjon. Skolen kan avslå søknaden selv om det er forsvarlig for den enkelte elev å få fri.”

Inntil 3 dager

Du kan søke om fri inntil 3 dager. Det gjøres til kontaktlærer gjennom Visma Flyt Skole.

Inntil 10 dager

Du kan søke om fri inntil 10 dager. Det gjøres til rektor gjennom Visma Flyt Skole.

Permisjon elever har krav på

Medlemmer av trossamfunn utenfor Den norske kirke har rett til permisjon på sitt trossamfunns helligdager dersom de søker om permisjon.

Søknadsfrist

Søk om permisjon i god tid før dere ønsker permisjon, helst tre uker før.

Permisjon i mer enn 10 dager

Opplæringsloven § 2-11: Permisjon frå den pliktige opplæringa sier følgende:

“Når det er forsvarleg, kan kommunen etter søknad gi den enkelte eleven permisjon i inntil to veker.”

Kommunen har ikke delegert fullmakt til å innvilge permisjon ut over to uker.

Hvis det er behov for fri fra undervisning ut over 10 dager, må det sendes en melding til kommunen om at foreldre starter hjemmeundervisning. Ved hjemmeundervisning er det foreldrene som tar over ansvaret for opplæringen.”

Vi foreslår i forslag til ny forskrift:

Permisjon inntil tre dager:

Vi foreslår at skolen skal innvilge permisjon til og med 3 dager **per skoleår**, hvis:

- Det er forsvarlig med permisjon.
- Det ikke er forberedelser eller gjennomføring til viktige prøver i den aktuelle perioden.

Permisjon fra fire til ti dager:

Søknad om permisjon i 4-10 dager skal innvilges, hvis vilkårene i §§ 2-4 i forslag til forskrift er oppfylt og vektige grunner taler for det. Vektige grunner kan f.eks. være spesielle arrangement eller markeringer i forbindelse med familie, deltakelse i politisk arbeid, organisasjonsarbeid eller deltaking i idrettslig eller kulturell konkurranse / stevne / treningssamling på regionalt, nasjonalt eller internasjonalt nivå.

Dette gjelder også for utøving av sentrale verv i politiske eller andre landsdekkende organisasjoner / politisk arbeid på nasjonalt eller internasjonalt nivå.

Endringer i opplæringsloven

Ny opplæringslov innebærer at loven ikke lenger har en øvre grense for hvor lang permisjon en elev kan få. Det er nytt at kommunen har plikt til å vedta en lokal forskrift om permisjon. Kravet om at permisjon kun skal innvilges når det er forsvarlig, er noe endret i ordlyden, men er innholdsmessig uendret.

Ansvarsfordeling i Kristiansund kommune i dag

Skolen behandler søknad om permisjon. Kontaktlærer kan innvilge permisjon inntil tre dager, rektor innvilger permisjon fra 4-10 dager.

Kommunedirektøren foreslår at dagens praksis videreføres, men med innstramninger /presiseringer i forhold til når permisjon ikke kan gis. Vi ønsker også et tydeligere skille for når man kan gi permisjon fra 1-3 dager, og fra 4-10 dager. Samt en begrensning på antall dager per år.

Kristiansund kommune/**kommunedirektør** sin begrunnelse for forslag til ny forskrift:

Plikt til å vedta forskrift om permisjon fra grunnskoleopplæringa

Kristiansund kommune har ikke forskrift om permisjon fra grunnskoleopplæringen i dag. Ifølge opplæringsloven av 1998 var det ikke krav om forskrift om permisjon fra grunnskoleopplæringen. Ifølge ny opplæringslov har kommunen plikt til å vedta forskrift om permisjon fra grunnskoleopplæringen.

Hva som bør reguleres i forskriften

Forslaget legger opp til at bystyret i forskriften gir regler om

- hvor mye permisjon som kan/skal gis
- hva som taler for og imot at permisjon skal innvilges dersom lovens forsvarlighetskrav er oppfylt.

Lovpålagt forsvarlighetsvurdering

Loven sier at kommunen/skolen kun kan innvilge permisjon om opplæringa samlet sett er forsvarlig, også hvis eleven får innvilget permisjon. Ifølge forarbeidene til loven skal det i forsvarlighetsvurderingen legges vekt på læringsutbyttet til eleven, hva som skal skje på skolen i permisjonstiden, om det er nasjonale prøver eller andre prøver, og om foresatte vil sørge for egnet opplæring i permisjonstiden. I tillegg må en vurdere hva som er det beste for eleven, og hva eleven selv mener.

Hvis permisjon gjør at opplæringa eleven får samlet sett er uforsvarlig, må kommunen gi avslag. De kommunale reglene som vedtas i forskrift er kun relevante hvis permisjon er forsvarlig etter loven.

Forslag til kommunale begrensninger på muligheten til å ta permisjon

Opplæringslovens klare hovedregel er at alle skoledager er obligatoriske. Det er 190 skoledager i et skoleår. Elever og foresatte har 175 dager til ferier og andre aktiviteter. Et viktig premiss for læring er at elevene er til stede på skolen i skoletiden. Vi mener det viktigste hensynet forskriften om permisjon må ivareta, er å bidra til tilstedeværelse i undervisningen.

Endringer i forhold til dagens praksis i Kristiansund kommune

Vi har foreslått en innskjerping av permisjoner med varighet over tre dager. Vi har også fastsatt en øvre grense for permisjon per skoleår.

Absolutte tidsbegrensninger i forskriften

Vi mener det er viktig med klare begrensninger på omfanget av permisjon. Videre er det viktig at regelverket er forutsigbart for elever og foresatte. Dette taler for en enkel, tallfestet begrensning. Enkle regler tilrettelegger også for effektiv saksbehandling. Vi har derfor foreslått at det maksimalt kan innvilges permisjon i ti skoledager hvert skoleår. Regelen om at det maksimalt kan gis ti dager med permisjon i løpet av et skoleår er en innskjerping av de føringer som vi har hatt tidligere. Da har vi kunnet gi permisjon i maksimalt ti dager om gangen, men har ikke hatt noen begrensninger på at det bare kan innvilges en gang per skoleår.

Dersom foresatte ønsker å prioritere aktiviteter som er uforenlig med at elever går på skole, kan de overta ansvaret for opplæringen og gi barnet opplæring selv. Dette har de rett til etter opplæringsloven § 2-2 første ledd. Kommunen skal da føre tilsyn med at opplæringen foreldrene gir er i samsvar med kravene i opplæringsloven, jf. opplæringsloven § 22-5.

For utenlandsreiser av varighet på mer enn tre måneder, opphører opplæringsplikten i Norge. Forskriften er derfor ikke relevant i slike tilfeller.

Permisjon i 1-3 dager per skoleår

Etter vårt syn vil det i normaltilfelle være slik at 1-3 dager fravær i løpet av et skoleår ikke har betydelig innvirkning på elevens læring. Innvilgelse forutsetter at skolen har vurdert at permisjonen vil være forsvarlig.

Også andre aktiviteter enn skole kan bidra til at elevene lærer og trives. Selv om det er mange fridager i løpet av et år som kan brukes til andre aktiviteter enn skole, kan et begrenset antall permisjonsdager gjøre det mulig for foresatte å ta med barna på lærerike og/eller meningsfulle aktiviteter, som ellers ville være vanskelige å få til. Eksempler på dette kan være å besøke slekt som bor langt unna eller delta i idrettsarrangementer eller kulturelle begivenheter. Dette kan tale for å senke terskelen for å innvilge et lite antall dager med permisjon i løpet av et skoleår.

Foreldrene har et selvstendig ansvar for å sørge for at barna får utdanning etter sine evner og forutsetninger. Gitt at det kun søkes om permisjon i 1-3 dager mener vi at foreldrene bør kunne ha stor avgjørelsesmyndighet over om eleven skal tas ut i permisjon. Forslaget innebærer derfor at søknader om permisjon i 1-3 dager innvilges, så lenge skolen vurderer at det er forsvarlig og det ikke tas permisjon i perioder hvor det foregår forberedelse til eller gjennomføring av faste prøver.

En del foreldre ønsker i dag å ta barna ut i kortvarige permisjoner av ulike grunner. Foresatte kan oppleve det som urimelig å få avslag, til tross for at skolen vurderer at kortvarig permisjon vil være forsvarlig. Dette kan svekke foresattes lojalitet til regelverket og skolens vedtak. En mulig positiv virkning av å innvilge kortvarig permisjon er økt respekt for regelverket, og at foresatte tilpasser seg regelverket ved å nøye seg med kortvarig permisjon heller enn lengre fraværperioder i strid med regelverket.

En ulempe med en slik regel, er at enkeltelevens fravær ikke kun påvirker eleven selv. Lærerne utarbeider fellesundervisning som skal treffe alle elevene, og sikre progresjon for alle elevene i klassen. Dagens læreplanverk legger stor vekt på tverrfaglig og samarbeidspreget læring. Opplæringen bør ikke anses som isolerte timer eller dager, men bør preges av kontinuitet og sammenheng over timer og dager. Også kortvarig fravær er vanskelig å forene med undervisning som er i tråd med dagens læreplanverk.

En risiko med en slik regel, er at et stort antall foreldre vil ta barna ut i permisjon rett før og etter skoleferien. Halvtomme klasserom kan sende en uheldig signaleffekt til gjenværende elever og foresatte, undergrave lærerens arbeid med å sikre læring i fellesundervisningen alle skoledager, og svekke arbeidet med å sikre inkludering av alle elever i et trygt og godt klassemiljø.

Høy terskel for 4-10 dager med permisjon per skoleår

For å bidra til tilstedeværelse på skolen mener vi at det bør være en høy terskel for å få innvilget permisjon i 4-10 dager per skoleår. Dette er innarbeidet i utkastets § 6. Dette innebærer en innstramning av dagens praksis.

Hovedregel om at det ikke skal gis permisjon ved forberedelse til og gjennomføring av faste prøver

Prøver og kartlegging av elevenes ferdigheter og kompetanse er viktig for at skolene skal kunne gi et godt tilpasset opplæringstilbud til elevene. Underveisvurdering er en viktig forutsetning for at eleven skal lære. For elever i ungdomsskolen, er vurderingssituasjoner viktige for at lærerne skal få et bredt

nok vurderingsgrunnlag til å sette standpunktkarakter. Eksamen er viktig for at elevene skal få eksamenskarakter på vitnemålet.

Vi foreslår derfor at det kommer inn føringer om at det ikke skal gis permisjon ved forberedelse til og gjennomføring av «faste prøver». Hva som ligger i begrepet «faste prøver» er definert i Forskriften.

Ytterligere presisering av hvilke begrunnelser som kan tale for eller imot innvilgelse av permisjon

Spørsmål som kan komme opp i forhold til permisjon kan være:

- hvilke familierelasjoner og -begivenheter som er relevante
- om kultur og idrett også på lavere nivå bør tale for permisjon
- om det i visse tilfeller bør gis permisjon for feriereiser

Med tanke på hvilke tilfeller som er relevante i henhold til regelverket, mener vi utkastet treffer rett balanse mellom å gi tydelige føringer for skolens saksbehandling, og overlate rom til bruk av skjønn i den enkelte sak. Det vil være krevende å utforme nærmere spesifiserte føringer som egner seg i en forskrift. Terskelen for kortvarige permisjoner vil gi rom for å innvilge noe permisjon til å besøke slektninger, feriereiser utover skoleferier, delta i kultur- og idrettsaktiviteter og lignende, så lenge det er forsvarlig.

Vi mener det ikke er riktig å gjøre større endringer/innstramninger enn det som vi har foreslått. Hvis det vurderes som ønskelig å gjøre enda større innstramninger, bør det gjøres grundigere utredninger/presiseringer enn det er tid til før ny lov trer i kraft.

En annen mulighet er å åpne opp for en mindre stram regulering av permisjoner, og antall dager permisjoner per år. Vi vil da få større utfordring med fravær fra undervisning og de konsekvenser det vil medføre.

Forhold rundt permisjon og tidligere udokumentert fravær

Et lite antall dager udokumentert fravær i løpet av grunnskoleopplæringen bør ikke tillegges stor vekt i vurderingen av om en elev bør få permisjon. På den annen side kan mer omfattende udokumentert fravær ha avgjørende betydning i vurderingen av om det er forsvarlig å gi eleven permisjon. Vi mener at udokumentert fravær bør vurderes som en del av den lovpålagte forsvarlighetsvurderingen.